

Р.В. Шинкаренко, канд. екон. наук, доц., А.В. Шинкаренко, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Грошова (монетарна) політика є одним із найважливіших інструментів регулювання соціально-економічного розвитку країни. Це твердження не викликає сумніву у більшості економістів. Що ж до самого алгоритму використання цього інструмента, завжди з'являються дискусії. Вони зумовлені, в основному, економічною політикою держави та обраних пріоритетів розвитку.

В цьому контексті важелі впливу (регулювання, втручання) можна виокремити у дворівневу систему. До першого рівня відносять важелі Національного банку, зокрема зміну окремих монетарних факторів, а до другого – пов'язані із впливом на споживчий попит чи інвестування капіталу. Цей вплив по-різному здійснюється залежно від фази відтворювального циклу. В загальному ж вигляді вплив має такий ланцюг: грошова маса → норма відсотка → капіталізація → національний дохід.

Ринкова економіка за своєю природою має циклічний характер, в класичному вигляді промисловий цикл включає кризу, депресію, поживлення, піднесення. Залежно від фази економічного відтворення пропонується використовувати як бюджетну, так і грошово-кредитну політику. Таким чином, уряд повинен складати бюджет із врахуванням точки руху по кривій відтворювального процесу. Наприклад, в бюджетній політиці основні переваги повинні надаватися державним закупкам, які мають зростати під час кризи та депресії, і скорочуватися під час поживлення та піднесення. Паралельно повинні зростати державні інвестиції в інфраструктуру та енергозберігаючі технології під час скорочення валових приватних інвестицій (в період спаду).

В галузі грошової політики основна увага приділяється регулюванню норми позикового відсотка.

В період спаду, високого рівня безробіття, необхідно проводити політику дешевих грошей, дешевого кредиту з метою збільшення сукупних витрат, інвестицій та зайнятості. По-перше, зменшення облікової ставки відсотка стимулюватиме комерційні банки збільшувати позики у Національного банку, і тим самим збільшувати власні резерви. По-друге, Національний банк здійснює викуп державних цінних паперів на відкритому ринку, сплачуючи їх збільшенням резервів комерційних банків. По-третє, Національний банк зменшує норму резервних вимог, що призводить до збільшення мультиплікатора грошової пропозиції. Ці заходи стримують падіння виробництва.

В період буму з метою запобігання “перегріву” ринкової кон'юнктури, зменшення диспропорцій між сукупною пропозицією та попитом, доцільно

використовувати політику дорогих грошей. Це дозволить обмежити грошову пропозицію з метою скорочення сукупних витрат та запобігання зростанню темпів інфляції. Така політика передбачає підвищення облікової ставки, продаж Національним банком державних цінних паперів на відкритому ринку, збільшення норми резервних вимог, щоб зменшити мультиплікатор грошей.

При складанні Державного бюджету, на наш погляд, доцільно:

- визначити, на якій фазі відтворювального процесу знаходиться економіка;
- визначити, якими є пріоритетні напрями в економіці;
- економічне зростання, “розкручування економіки” проводити шляхом стимулювання сукупного попиту чи сукупної пропозиції, і залежно від цього формувати бюджет “проїдання” чи бюджет “розвитку”.

Обидва підходи в кінцевому рахунку повинні забезпечити соціально-економічний розвиток всієї економіки.

Шинкаренко, Р.В. Грошово-кредитна політика як інструмент соціально-економічного розвитку [Текст] / Р.В. Шинкаренко, А.В. Шинкаренко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (9-10 листопада 2006 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2006. – С. 53-54.